

Pifma, ftarih Cronik inu Vuzhenikov vkupe sbrana. Ta mahina Agenda, Otrozhiu Molitue, skufi Primosha Truberia. 1. Pet. 3. Sitis parati ad respondendum cui libet petenti rationem eius spei, quae in vobis est. Catechismus mit deß Herrn Brentij vnd M. C. Bischers auflegung, ein Predig vom Ursprung vnd Alter deß rechten vnd falschen Glaubens vnd Gottesdiensts. Die Haupttaffel, vnd die kleine Agenda. V TIBINGI, M. D. LXXV.

Te knjige Trubarjeve do zdaj ni omenjala še nobena bibliografija in da sploh nihče ni znal zánjo, uzrok je deloma tudi ta, da v graški vseučiliški biblioteki med starimi knjigami ležeč ni bila zapisana v nobenem katalogu. Zdaj ima signaturo 115/97 G. Natisnena je lepo, na čednem papirji ter šteje v osmerki 532 strani. Ne gledé na to, da je ta knjiga kakor sploh vsak spis Trubarjev, silno imenitna v jezikovnem oziru, prezanimljiva je tudi za tega delj, ker nam Trubar v nemškem predgovoru pripoveduje o do zdaj po polnem neznanem katoliškem pisatelji slovenskem, pišoč, da so l. 1574. „in Windischer Sprach“ izdali jezuitje „ein newen Jesuitischen Catechismum“ pod naslovom: „Compendium Catechismi Catholici in Slaunonica lingua, per Quaestiones, in gratiam Catholicę iuuentutis propositum. Per fratrem Leonhardum Pacheneckerum, professum ac Sacerdotem coenobij Victoriensis almi Cistiriensis ordinis, Graecij Styrię Metropoli, apud Zachariam Barthschium, Anno 1574. To tedaj bi bila prva tiskana katoliška knjiga slovenska in prvi katoliški pisatelj slovenski! — Pod slovenskim predgovorom se Trubar podpisuje: „Primosh Trubar, Rastzhizher, Crainez“. Tudi interesantne biografične črtice nam Truber podaje v tej knjigi; tako n. pr. piše na 267. strani: „Mui Ozha, kadar ie na Rashici S. Jerneia zehmoshter bil, ie bil puftil to Cerkou vfo enimu Crouashkimu Malariu malati. Ta ie tim Suetnikom, fufeb tim Jogrom velike brade inu Mostazhe po Tursku inu Crouashku namalal. Natu fo vtim 1528. leitu, ty Turki prishli, to Cerkou feshgali inu S. Jernea Pilda vkori, kir nei mogel fgoreti, roke odbili, Ozhi isteknili, inu tu Malane ie vfe prozh palu, timu Malariu, ie bil mui Ozha dal, duaiffeti Vogerskih Slatih. Te ifte bi bil bule nalushil, de bi bil ene shtiri Voli kupel, inu tim bofim fofedom dal, de bi shnimi bili Orali, fuie Otroke shiuili.“ V „Regishtru“ na 525. strani pa čitamo: „Truberieu Ozha Mihel Truber Zimmermann malnar, ie S. Jerneia Cerkou na Raftfizhi nepridnu puftil malati.“ Toliko za danes o tej krasni bibliografični najdbi. Prihodnjič obširneje.

Prilog k slovenski bibliografiji. Passion, to je, popisovanje terpenja Jesusa Kristusa gospoda nashiga koker je taistega Sveti Mateush evangelist popisau. Katiri fe poje na Zvetno Nedello. V Terstu 1805. V Ceffarfki Kralevfki Prefrajani Stifkarnizi Poglavarfki. 12°, 12 str. Tak naslov ima knjižica, nahajajoča se v biblioteki osrednjega semenišča goriškega, vezana z drugimi nemškimi in nekaterimi hrvaškimi brošuricami vred. V Šafařikovi „Geschichte der slovenischen Literatur“ se ne nahaja, tedaj gotovo tudi pisatelj zgodovine Čop ni vedel za njo, ker drugače navaja vsako še tako majhno knjižico. Pravopis je tukaj prava zmešnjava, posebno sikavce in šumevce prestavljalec meša med seboj. Tako mu je za s: f s, ali fs; za š piše: fh, fsh; za z: s in f; za ž: sh; za naš sedanji c ima on: z, in za č: zh. Besede piše v sredi stavka z veliko ali malo začetno črko, n. pr. krifhan, krishan in Krifhan; tudi drugih

nedoslednostij je dosti, tako skoraj vedno v sredi in na konci besedi v namesto l, končnico uv ali ev za il in el, n. pr. odgovoruv, sazhev, satajuv, pernefsuv, pregrehuv itd. V mnogih besedah namesto i piše y, n. pr. Ony, le-ty, bily, nyva, trykrat, islyla, spomynu, pyti itd. Predloge s, z, k in v piše sedaj tako, sedaj zopet z opuščajem, n. pr. s'shovzham, v'oblakih, k'njim, s Jesufam; za končnico srednjega spola o piše skoraj vedno u, n. pr. sa vuhu (byli), bilú snalu dragú prodati, enu dobru delu, refnizhnu; dalje mu rabi člen, kmalu piše iga, potem zopet ega, n. pr. le-tiga pravizhnega. V mestniku pa piše včasih tudi i, n. pr. v'templi, po zelim Svejti; vevnik glagola gledati piše ględaj, ględajte; razločuje čveteri e, piše é. è ę in ę, n. pr.: na défnsizi, med ufěmi, těrft, vejn, Nęba, trydęšet Jęsufa, kęr, kęteri vejdv, (vedel) sazhev, imęli, frębėrnikov; od nom. kri ali krv ima gen. kryvi in instr. nad kryvjo in še mnogo drugih posebnosti, pa tudi nepravilnosti.

Knjižica je poslovenjena po latinskem izvorniku in sicer po misalu, ker ima vselej, kadar se začenja nov oddelek, spredaj ravno take rudeče črke, kakor stoje navadno v misalu. Poslovenjena je bila knjižica za take župnije, kjer je bila navada, da so duhovniki, ali če teh ni bilo dosti, drugi možje ali fantje v cerkvi peli pasijon ali trpljenje v slovenskem jeziku, kar je bil morebiti še majhen ostanek nekdanje slovanske liturgije na Krasu. —č.

G. Andrej Bella je Gregorčičeve „Tri lipe“ prevel na slovaški jezik. Mera v prevodu je druga, nego v izvorni pesni, to pa za tega delj, ker Slovaki ne razbijo jambov ampak le trohaje. G. Andrej Bella je v slovaški literaturi dobro znan pesnik. Mnogo njegovih pesnij je bilo objavljenih v slovaškem „Orlu“, v „Pohladyb“ in drugih časnikih. Leta 1880. je izdal nekaj svojih pesnij z napisom: „Piesne Andreja Bellu. Budapest 1880. Kako ceni slovaški svet tega svojega pesnika, najboljši je dokaz ta, da so se njegove pesni do zadnjega izvoda (knjiga se je tiskala v 400 izvodih) razpečale v štirih tednih, kar je gotovo nenadno v Slovakah. Zanimljivo je tudi to, da so neki krogi njegove pesni ravno tako kritizirali, kakor našega Gregorčiča, kajti tudi g. Bella je duhovnik, vojaški pastor. Pesnik posnema posebno narodno pesen; zato so se pa tudi njegove pesni tako priljubile Slovakom, da že nekatere prepevajo. „Ruch“ omenjajoč te pesni piše tako (1880 št. 19): „Ma talent i vkus basnicky — necht ma i dosti odvachy bráti se svou cestou.“ — G. Bella, ki je zadnje čase bival v Gradci, prestavljen je zdaj v Prago. V Gradci je mnogo občeval z ondotnimi Slovenci. Preložil je ta čas na slovaški jezik Jurčičevega „Sosedovega sina“, „Pravdo med bratoma“, a zdaj se hoče lotiti še „Desetega brata“. A. H.

„Ljubljanski Zvon“

Izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji: za vse leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld., za dijake po 4 gld. na leto.

Založniki: dr. I. Tavčar in drugovi. — Za uredništvo odgovoren: **Fr. Levec**.
Uredništvo: v Novih ulicah 5. — **Upravništvo**: na Marije Terezije cesti 5.

Tiska „Národná Tiskarna“ v Ljubljani.